

# **Richtlijn Begeleiding gezin bij overlijden kind (2009)**

## **Sociale kaart (regionale en landelijke)**

### **Regionale sociale kaart**

In de regionale kaart kunnen de volgende items opgenomen worden.

- Adressen van maatschappelijk werk
- Adressen van GGZ instellingen
- Adressen van praktijken voor verliesverwerking bij jongeren en kinderen in de regio. Voor adressen: Achter de Regenboog, tel. 085 047 15 71 (€0,15 p /m) [www.achterderegenboog.nl](http://www.achterderegenboog.nl)

### **Landelijke sociale kaart**

#### **Informatie**

Voor de landelijke sociale kaart kunnen de volgende organisaties gebruikt worden.

Org.: Landelijke Steunpunt Rouw bij Verlies (LSV)

Internet: [www.steunbijverlies.nl](http://www.steunbijverlies.nl)

Doelgr.: De LSV geeft voorlichting over rouw en heeft informatie en documentatie over rouw en rouwbegeleidingsprojecten. Ook kan de LSV rouwenden de weg wijzen naar hulp in hun woonomgeving.

Org.: Stichting Achter de Regenboog

Internet: [www.achterderegenboog.nl](http://www.achterderegenboog.nl)

Doelgr.: Stichting waarin verliesverwerking met kinderen en jongeren centraal staat.

Org.: In de Wolken

Internet: [www.in-de-wolken.nl](http://www.in-de-wolken.nl)

Doelgr.: Begeleiding aan met name rouwende kinderen en jongeren.

Org.: Vereniging leven met dood

Website: <https://www.vereniginglevenmetdood.nl/>

Doel: zoveel mogelijk mensen ondersteunen bij het verlies van een dierbare. Zij bieden de volgende diensten:

- [Rouwinformatie.nl](#): alle rouwinformatie op één plek.
- [Rouwchat](#); chatten met een vrijwilliger
- Rouwtelefoon: 085-401 4250 - direct en persoonlijk contact met een vrijwilliger
- [Rouwsteun](#): mogelijkheid tot meerdere gesprekken met een vrijwilliger.

### **Lotgenotencontact - algemeen**

Org.: Stichting Lieve Engeltjes

Internet: [www.lieve-engeltjes.nl](http://www.lieve-engeltjes.nl)

Doelgr.: Lotgenotencontact via e-mail.

Org.: Ouders Overleden Kind (OOK)

Internet: [www.oudersoverledenkind.nl](http://www.oudersoverledenkind.nl)

Doelgr.: Zelfhulporganisatie van ouders van een overleden kind.

### **Websites**

- [www.lieve-engeltjes.nl](http://www.lieve-engeltjes.nl) Nederlandse contactgroep voor ouders die te maken hebben met het verlies van een kind
- [www.achterderegenboog.nl](http://www.achterderegenboog.nl) Ondersteunt kinderen en jongeren bij het verwerken van het overlijden van een dierbare.
- [www.herdenk-kinderen.startkabel.nl](http://www.herdenk-kinderen.startkabel.nl) Algemene site met veel informatieve links, o.a. over de uitvaart. (uit de lucht/onveilig)
- [www.uitvaart.nl](http://www.uitvaart.nl) Algemene informatie over alles wat met de uitvaart te maken heeft, inclusief juridische aspecten.
- [www.kinderenrouw.nl](http://www.kinderenrouw.nl) Stichting die zich bezig houdt met (plotselinge) rouw bij kinderen. (uit de lucht)
- [www.uitvaartverzekering.nl](http://www.uitvaartverzekering.nl) Kenniscentrum voor uitvaartverzekeringen
- [www.uitvaartverzekeringwijzer.net](http://www.uitvaartverzekeringwijzer.net) o.a. [Rouwverwerking](#).

### **Specifieke patiënten/ouderverenigingen**

- [www.wiegedood.org](http://www.wiegedood.org) De vereniging helpt en begeleidt ouders die een kind verloren hebben aan wiegedood.
- [www.verkeersslachtoffers.nl](http://www.verkeersslachtoffers.nl) Lotgenotencontact en belangenbehartiging van verkeersslachtoffers.
- [www.oudersvaneenvermoordkind.nl](http://www.oudersvaneenvermoordkind.nl) Vereniging van ouders van een vermoord kind. (uit de lucht). In plaats daarvoor is gekomen de [Federatie Nabestaanden geweldslachtoffers](http://www.federatie-nabestaanden-geweldslachtoffers.nl).
- [www.ogbs.nl](http://www.ogbs.nl) Oudervereniging voor ouders van kinderen met de Groep B Streptokokken bacterie.
- [Vereniging Kinderkanker Nederland](http://www.vereniging-kinderkanker-nederland.nl) (voorheen Vokk). De vereniging begeleidt, ondersteunt en behartigt de belangen van ouders van overleden kinderen met kanker en van kinderen met kanker.
- [www.sczb.nl](http://www.sczb.nl) Contactgroep zwangerschapsbeëindiging, bij beëindiging van een gewenste zwangerschap vanwege een ernstig aangeboren aandoening bij het ongeboren kind. (website onveilig)
- [www.aangeborenhartafwijking.nl](http://www.aangeborenhartafwijking.nl) Voor ouders van kinderen met een aangeboren hartafwijking.
- [www.stofwisselingsziekten.nl](http://www.stofwisselingsziekten.nl) Lotgenotencontact voor ouders van kinderen met een stofwisselingsziekte.
- [www.care4neo.nl](http://www.care4neo.nl) Behartigt de belangen van ouders waarvan het kind direct na de geboorte wordt opgenomen in een ziekenhuis.
- [www.vasaprevia.nl/](http://www.vasaprevia.nl/) Lotgenotenvereniging voor ouders die te maken hebben gehad met vasa previa.
- [www.ncsf.nl](http://www.ncsf.nl) Ouder- en patiëntenvereniging Cystic Fibrosis.

## Boeken voor ouders en kinderen

In openbare bibliotheken kan met behulp van de medewerkers gezocht worden naar de meest relevante literatuur, passend bij de specifieke situatie.

### Boeken voor ouders

Er zijn zowel boeken over rouwen als boeken met ervaringsverhalen van andere ouders.

#### *Rouw*

- ‘Helpen bij verlies en verdriet’ van Manu Keirse
- ‘Rouw’ van Ineke Kienhorst e.a.
- ‘Je kind verliezen’ van Marinus van den Berg

- ‘Stille baby’s’ van Christine Geerinck-Vercammen
- ‘Met lege handen’ van Marianne Cuisinier e.a.
- ‘Als je baby sterft’ van Marianne Cuisinier en Hans Janssen
- ‘Geen wiegje....geen luiers. De rouw over het onzichtbare kind’ van K.v.d. Boogaard
- ‘Rouwen om een kind’ van drs. L.C. Klein-Vuyst
- ‘Jong verlies’ van Riet Fiddelaers-Jaspers
- ‘Lieve hemel’ van René Diekstra en Carolien Gravesteyn (red.)
- ‘Kinderen helpen bij verlies’ van Manu Keirse
- ‘In de knop gebroken. Als geboorte en dood samenvallen’ van Patrik Somers & Greet Raeymaekers
- ‘Rouw op je dak’ van Jos Brink

### *Ervaringsverhalen*

- ‘Geen blote voetjes in het zand’ van Stichting Lieve Engeltjes
- ‘Schaduwkind’ van P.F. Thomése
- ‘Met lege handen’ van Marianne Cuisinier en Hettie Janssen

### *Poëzie*

- ‘Je naam klinkt in ons door’ van Marinus van den Berg
- ‘Als vlinders spreken konden’ van Yvonne van Emmerik
- ‘Als je woorden zoekt...’ van Riet Fiddelaers-Jaspers
- ‘En dan troosten wij elkaar’ van Mieke van Hooft en Floor van Rijn

### **Kinderboeken**

Er zijn weinig boeken over het overlijden van een broertje of zusje. Wel zijn er boeken over het overlijden van ouders of grootouders. In andere boeken staat het overlijden van dieren centraal.

### *Broertjes/zusjes*

- ‘Dag Manon daaaag’, van Ellen Beukema (peuters en kleuters)
- ‘Eva in het land van de verloren zusjes’ van Thierry Robberecht (kleuters)
- ‘Sterrenkind’ van Patrik Somers (kleuters)

- ‘Mijn zusje is een engel’ van Ulf Stark (basisschoolleeftijd)
- Vriend(innet)je
- ‘Een ster voor Amber’ van Claude DuBois (kleuters)

### *(Groot)ouders*

- ‘Lieve oma Pluis’ van Dick Bruna (peuters)
- ‘De allerbeste oma van de hele wereld’ van F. Hübner (peuters)
- ‘De oma van Jules’ van Annemie Berebroucks (peuters)
- ‘Ik mis je’ van Paul Verrept (peuters en kleuters)
- ‘Dag papa in de hemel’ van Ingrid van Dongen (peuters en kleuters)
- ‘Nooit meer is voor altijd’ van Tania Sels (kleuters)
- ‘Een opa om nooit te vergeten’ Bette Westera en Harmen van Straaten (basisschoolleeftijd)
- ‘Mijn vader is een wolkenman’ van Claudia van der Sluis (basisschoolleeftijd)
- ‘Dag Siem, dag Tom’ van Alma Post (basisschoolleeftijd)
- ‘Het donkerbeest’ van Uri Orlev (basisschoolleeftijd)
- ‘Ik krijg tranen in mijn ogen als ik aan je denk’ van Ineke van Essen (basisschoolleeftijd)
- ‘Ik moet je iets heel jammers vertellen’ van Arno Bohlmeijer (vanaf 10 jaar)
- *Dieren*
- ‘Derk Das blijft altijd bij ons’ van Susan Varley (peuters en kleuters)
- ‘Vaarwel Goudveertje’ van Antonie Schneider (kleuters)
- ‘Kikker en het vogeltje’ van Max Velthuys (peuters en kleuters)
- ‘Hoe de kleine olifant eens heel verdrietig was en hoe het weer goed met hem ging’ van M. Weitze (peuters en kleuters)
- ‘Als je dood gaat word je dan nooit meer beter?’ van P. Breebaart (kleuters)
- ‘Dat is heel wat voor een kat’ van Judith Viorst (kleuters)
- ‘Het kikkerballet’ van Anna McCardie (kleuters)
- ‘Een verhaal voor Rosa’ van Simon Puttock (kleuters)
- ‘Hemeltje lief’ van Nicolas Allen (peuters en kleuters)
- ‘Kleine Sophie en Lange Wapper’ van Els Pelgrom (vanaf 8 jaar)
- ‘King’ van Ulf Stark (vanaf 7 jaar)

### *Algemene informatie voor kinderen (praten over de dood)*

- ‘Doodgaan is geen feest, over doodgaan, cremeren en rouwen’ van Riet Fiddelaers (basisschoolleeftijd)
- ‘Ik krijg tranen in mijn ogen als ik aan je denk’ van Ineke van Essen (basisschoolleeftijd)
- ‘Zonder jou, als jij er niet meer bent. Wanneer je vader of moeder doodziek is’ van Riet Fiddelaers (basisschoolleeftijd)
- ‘Dood zijn, hoe lang duurt dat?’ van Werner Storms (vanaf 10 jaar)